

การบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1
PARTICIPATORY SCHOOL NETWORK MANAGEMENT OF EDUCATIONAL
INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER NARATHIWAT PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

¹วิภาดา แก้วไพฑูรย์ และ ²จรุณี แก้วเอียน

¹Wipada kaewpaitoon and ²Jarunee Kao-ian

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ประเทศไทย

Yala Rajabhat University, Thailand

¹Wipada200331@gmail.com, ²jarunee.k@yru.ac.th

Received: January 17, 2025; **Revised:** January 30, 2025; **Accepted:** April 21, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ ขนาดโรงเรียน 3) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 341 คน โดยคำนวณจากการใช้สูตรของยามาเน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

²รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-Test) ทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก 2. เปรียบเทียบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ ขนาดโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. ผลการประมวลข้อเสนอแนะการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า ผู้บริหารกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและมอบหมายงานตรงตามความสามารถ มีความไว้วางใจ รับฟังข้อคิดเห็นและให้เกียรติซึ่งกันและกัน สร้างความชัดเจนและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในทางที่ดี

คำสำคัญ : การบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม, ผู้บริหารสถานศึกษา, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

Abstract

This independent research aimed to 1) investigate the level of participatory school network management of educational institution administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, 2) compare participatory school network management of educational institution administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, classified by gender, position, age, and school size, and 3) synthesize recommendations for participatory school network management of educational institution administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1. The sample group consisted of 341 educational institution administrators and teachers under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, determined using Yamane's formula. The research instrument was a questionnaire. Data was analyzed using statistical software. The statistics employed included percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. The results of the independent research showed that: 1. The level of participatory school network management of educational institution administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1 in overall and each aspect was found to be at a high level. 2. There were no statistically significant

differences in participatory school network management of educational institution administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1 when classified by gender, position, age, or school size, both overall and by individual aspect. 3. The recommendations on participatory school network management of educational institution administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1 revealed that administrators assign responsibilities and delegate tasks according to individuals' competencies, demonstrate trust, listen to feedback, and show mutual respect. This approach promotes clarity and motivates teachers to perform their duties effectively.

Keywords: Participatory School Network Management, Educational Institution Administrators, Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

สภาวะของโลกในศตวรรษที่ 21 (ระหว่าง ค.ศ. 2001 -2100) มีความเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่องค์กรและผู้คนทั่วโลกในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ การรวมตัวเข้าด้วยกันของสังคมโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ การเสื่อมสภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม รวมถึงภัยพิบัติจากธรรมชาติที่มีแนวโน้มจะรุนแรงมากกว่าเดิม ซึ่งส่งผลกระทบอื่นๆ อย่างมากมาย ทำให้ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอดและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่4) พ.ศ.2562

โรงเรียนจึงมีบทบาทหลายประการ ทั้งการจัดการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งสร้างเสริมความรู้และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นหัวหน้า รู้จักดูแลและสนับสนุนสิทธิหน้าที่และเสรีภาพ เคารพตามกฎหมาย มีความเท่าเทียมกัน และเคารพในคุณค่าของมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นคนไทย รู้จักดูแลผลประโยชน์ส่วนรวมและของชาติ สนับสนุนศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา ความรู้ของคนในพื้นที่ ความรู้ไทยและความรู้ระดับโลกมีทักษะในการทำงานรู้จักพึ่งพาตนเอง มีจินตนาการสร้างสรรค์ กระตือรือร้นในการเรียนรู้และค้นคว้าด้วยตนเอง

อย่างสม่ำเสมอการจัดการศึกษาตามภารกิจของโรงเรียนจึงถือได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน การที่ผู้บริหารนำทฤษฎีการบริหารที่หลากหลายเหมาะสมกับสภาพของเครือข่ายโรงเรียนก็จะสามารถทำให้กลุ่มเครือข่ายมีความก้าวหน้าพัฒนาไปอย่างมั่นคงเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวคิดการบริหารและการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติที่ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องปฏิรูปตนเองและการเปลี่ยนแปลงการบริหารเครือข่ายโรงเรียนครั้งใหญ่ เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ (แผนการศึกษาแห่งชาติ,พ.ศ.2560 –2579)

การบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารโรงเรียนที่ผู้บริหารส่วนมากใช้ในวงการบริหารเมื่อนำไปใช้ในโรงเรียนก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ เช่น เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ครู บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของโรงเรียนเป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงินและด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สร้างและสนับสนุนให้เกิดผู้นำใหม่ในทุกระดับเพิ่มปริมาณและคุณภาพการติดต่อสื่อสารสร้างความยืดหยุ่นในการทำงานทำให้เกิดการริเริ่มจัดทำโครงการใหม่ๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน การที่ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมการบริหารงบประมาณ จึงเกิดแนวทางที่จะต้องใช้งบประมาณโดยประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคน ในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษาชุมชนมีส่วนร่วมและมีสิทธิในการบริหารการจัดการศึกษา การบริหารและการตัดสินใจทำด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและทำโครงการใหม่ๆ หากการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้การพัฒนาโรงเรียนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงคุณภาพการศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งจะก้าวสู่การพัฒนาโรงเรียนในยุคสมัยใหม่ โดยมีเป้าหมายหลักเดียวกัน คือการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อยกระดับโรงเรียนที่จะส่งผลต่อศักยภาพของผู้เรียนต่อไป โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 148 โรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเกษียณอายุราชการเป็นจำนวนมาก ปัญหาที่พบหลังจากมีผู้บริหารสถานศึกษารุ่นใหม่ เข้ามาบริหารสถานศึกษาปัญหาหนึ่งคือ 1) ความต่อเนื่องของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม อาจจะมีช่วงเปลี่ยนผ่านในแต่ละโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจใน การทำงานร่วมกันของครู บุคลากร รวมถึงชุมชน ผู้ปกครอง 2) ผู้บริหารสถานศึกษาเข้ากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้ปกครองไม่ได้ ทำให้

ต้องมีการปรับเปลี่ยนบริบทการบริหารสถานศึกษาในหลายแห่งการลดทอนประสิทธิภาพของความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารที่อายุน้อย ประสบการณ์ในการบริหารไม่มาก เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้ ไม่นาน ปัญหาการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากร ส่งผลให้ในภาพรวมของการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 นั้น ยังต้องมีการส่งเสริมให้เกิดการบริหารในหลายรูปแบบ เพราะกลุ่มเครือข่ายหนึ่งๆ ก็อาจเปลี่ยนไป ปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องก็อาจเปลี่ยนแปลงไปสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ, 2563) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ก็เป็นการบริหารที่สามารถนำไปสู่ที่พอใจของโรงเรียนได้ หากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 ได้จัดระบบการบริหารเครือข่ายที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างเต็มศักยภาพ ก็จะทำให้ภาพรวมของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ดีขึ้นตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ แต่หากผู้บริหารขาดการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง อาจทำให้การพัฒนางานบางอย่างดำเนินการไม่ต่อเนื่องส่งผลให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข ประสิทธิภาพก็จะเป็นไปตามที่คาดหวัง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 เพื่อให้เกิดองค์ความรู้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเครือข่ายและสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ ขนาดโรงเรียน

3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 148 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 148 คน ครูผู้สอน จำนวน 3,039 คน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,187 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) แล้วสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 341 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ และขนาดโรงเรียน ที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) การบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะ แนวทางการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 เพื่อนำสู่การพัฒนาแนวทางต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแยกข้อมูลตามเพศ ตำแหน่ง อายุ ขนาดโรงเรียน เป็นลักษณะแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำผลการวิเคราะห์ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3 ทดสอบค่า (t-Test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามตัวแปร แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบายได้ตาราง

3.4 ทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง อายุ และขนาดโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova)

3.5 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ โดยการประมวลความคิดเห็น แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการเขียนเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

1.1 การบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตั้งเป้าหมาย รองลงมา คือ ด้านการไว้วางใจ และด้านความยึดมั่นผูกพัน ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความอิสระในการปฏิบัติงาน

1.2 การบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านการไว้วางใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมอบหมายงานแก่ผู้ร่วมงาน และเชื่อว่าสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ ผู้บริหารได้จัดระบบการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและให้มีการรายงานผลเป็นระยะ โดยมีการยอมรับความรู้ความสามารถของ ผู้ร่วมงาน ในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ผู้บริหารแสดงการยอมรับและเชื่อถือในความรู้ ความสามารถของ ผู้ร่วมงาน ผู้บริหารยอมรับและไว้วางใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครู ให้ตรงกับความสามารถ

1.3 การบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 ด้านความยึดมั่นผูกพัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แก้ปัญหาของโรงเรียนร่วมกัน รองลงมา คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูน ความรู้ความสามารถอยู่เสมอ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารให้ข้อมูล แนะนำส่งเสริมและฝึกฝนวิธีการปฏิบัติงาน ให้แก่ผู้ร่วมงานอยู่เสมอ

1.4 การบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 ด้านการตั้งเป้าหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในองค์กรเกิดจากความคิดเห็นหรือร่วมกันทั้งผู้บริหาร/ทีมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รองลงมา คือ ผู้บริหารมีกระบวนการบริหารงานเป็นไปตามขั้นตอน มีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน เพื่อให้โรงเรียนมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

1.5 การบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 ด้านความอิสระในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารให้อิสระแก่ผู้ร่วมงาน ในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายและรายงานการปฏิบัติงานเมื่อสำเร็จ รองลงมา คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์อยู่เสมอ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการทำงานอย่างเต็มที่

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการประมวลข้อเสนอแนะการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

- ด้านการไว้วางใจ ได้แก่ ผู้บริหารควรกำหนดหน้าที่ในความรับผิดชอบของครูให้ตรงกับความสามารถ และให้เกียรติซึ่งกันและกันในการทำงาน รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สร้างความเจริญก้าวหน้าในการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

- ด้านความยืดหยุ่นผูกพัน ได้แก่ ผู้บริหารควรให้ข้อมูล แนะนำส่งเสริมและฝึกฝนวิธีการปฏิบัติงาน ให้แก่ผู้ร่วมงานอยู่เสมอ และทำให้บุคลากรมีความรักและมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน

- ด้านการตั้งเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากรทุกคนในโรงเรียนควรมีความตั้งใจในการทำงาน เพื่อให้โรงเรียนมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น และปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียน ทำให้การดำเนินงานไปในทิศทางที่ดีตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

- ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้บริหารควรให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็น เรื่องการทำงานอย่างเต็มที่ สร้างความชัดเจนและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และให้อำนาจเปิดโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 อภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการไว้วางใจกัน ด้านความยืดหยุ่นผูกพัน ด้านการตั้งเป้าหมายและด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานการวิจัยของ ณัชศิ ฐิติชน ภูมิ และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุริยา ยิงนอก และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2566) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง อายุ ขนาดโรงเรียน

2.1 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 ที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อระดับการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิณิชชากร พงศ์ทัศน์า (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญากร ดาดขุนทด และวิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม (2566) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 5 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เมื่อจำแนกตามเพศ สถานภาพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 ที่ตำแหน่ง มีความเห็นต่อระดับการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนราธิวาส เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัย กมลชนก ศรีวรรณ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยา หานุกาพ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรอายุ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ที่ีอายุ มีความเห็นต่อระดับการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ บุราณสาร (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี พบว่า ทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรกร ชวดกลางลา (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสภาพอายุ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีความเห็นต่อระดับการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัย สุภัทรา อินทรศักดิ์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล และสมฤทัย เต่าจันทร์ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากร ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ในการทำงาน แสดงพฤติกรรมเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงานและใช้บรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย และดำเนินงานตามแผนงานและเป้าหมายที่วางไว้ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อยู่เสมอ เพื่อเป็นข้อมูลเชิงลึกและมีประโยชน์ต่อการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพให้ประสบความสำเร็จในการบริหารการจัดการภายในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ บุราณสาร. (2560). แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก: <https://opac.msu.ac.th/bibitem?bibid=b00236823>. [15 มีนาคม 2567].
- กมลชนก ศรีวรรณ. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ไชยา หานุกาพ. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณชัชฎ์ จิตินันท์ และพิมพ์พรพรรณ เพชรสมบัติ. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. Journal of Management and Local Innovation.
- ปราณี หล้าเบญจ. (2559). การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลโครงการบริการวิชาการท่าสาปโมเดล. สาขาการวัดและประเมินผล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุลและสมฤทัย เต่าจันทร์. (2566). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น.

- ปัญญากร ดาดขุนทด. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัย
นครราชสีมา.
- วัชรการ ขวดกลางลา. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการ
บริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- วิณิชชากร พงศ์พัฒนา. (2561). การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา. วารสารศึกษาศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 (2567) แผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ.จังหวัดบุรีรัมย์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 -2579. (พิมพ์ครั้งที่
1), กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุภัทรา อินทรศักดิ์. (2561). การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนส่งเสริม
สุขภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุริยา ยิ่งนอก และพิมพ์พรณ เพชรสมบัติ (2566) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอวังทอง.คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research
Activities". Educational and Psychological Measurement. 30 (3) : 607 – 610.
- Swansburg, Russell C.(1996) "Management and Leadership for Nurse Managers
2 nded." Boston : Jones and Barlett Publishers.

